

ผู้วาราชการจังหวัดกับการสอบสวนคดีอาญา

นายกิติพิทังค์ สระวาสี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-957-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016773

I10808628

THE PROVINCIAL GOVERNOR AND
CRIMINAL INVESTIGATION

Mr. Kittipong Saravarsi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-957-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ญวราชการจังหวัดกับการสอบสวนคดีอาญา
โดย นายกิตติพงษ์ สระวาสี
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุทิศให้แก่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโกลด)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. โทแมน ภัทรภิญโญ)

.....กรรมการ
(อาจารย์วิชัย วิวิทเสวี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุตธา วัฒนะชีวะกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

กิตติพงษ์ สระวาสี : ผู้วาราชการจังหวัดกับการสอบสวนคดีอาญา (The Provincial Governor and Criminal Investigation), อ.ที่ปรึกษา : รศ.ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์ : 231 หน้า

ผู้วาราชการจังหวัดเป็นกลไกส่วนหนึ่งของฝ่ายบริหาร โดยที่ฝ่ายบริหารได้มอบหมายให้ผู้วาราชการจังหวัดเป็นตัวแทนรัฐบาลออกไปบริหารราชการในส่วนภูมิภาคในระดัจังหวัด โดยถือเป็นคนกลางระหว่างรัฐกับประชาชน ปัจจุบันได้เป็นที่ยอมรับกันว่ากิจกรรมของฝ่ายบริหารนับวันแต่จะขยายกว้างออกไปทุกขณะ หน้าที่ของผู้วาราชการจังหวัดจึงมีมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากหน้าที่ในงานคานาบริหารแล้ว ผู้วาราชการจังหวัดยังมีหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในชั้นสอบสวนฟ้องคดีด้วย ทั้งนี้ จะเห็นได้จากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาที่กำหนดให้ผู้วาราชการจังหวัดมีอำนาจที่จะอนุมัติในการออกหมายจับ เขาควบคุมการสอบสวน เมื่อมีการร้องเรียนจากคูกรณีว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากพนักงานสอบสวน และยังมีอำนาจในการทำความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ซึ่งนับได้ว่าผู้วาราชการจังหวัดได้เข้ามามีบทบาทและอำนาจในการสอบสวนและฟ้องร้องคดีอาญามากพอสมควรนอกเหนือไปจากที่มีอำนาจสอบสวนโดยตรงที่มีอยู่แล้วในความนิติอาณาบางประเภท

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้ผู้วาราชการจังหวัดเขาไปมีบทบาทในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ตลอดจนจะได้เน้นถึงความสำคัญและความเป็นที่ที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักดังกล่าวนี้เสียใหม่ให้ถูกต้องตามหลักสากลทั่วไปที่เป็นที่ยอมรับกันมานานาประเทศที่มีการพัฒนาในคานาการกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๓๒

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

Kittiphong Saravasri : The Provincial Governor and Criminal Investigation
 Thesis Adviser : Associate Professor Phaithun Khongsombun

231 pages.

Provincial governors are a part of the administrative mechanism. They are assigned by the administration as a representative of the government to carry out regional public administration at the provincial level and are deemed as a mediator between the government and the general public. Nowadays, it is acceptable that the activities of the administration are expanded further and further. The duties of provincial governors are thus expanded accordingly. Apart from a duty of administration, provincial governors also have a duty to participate in the administration of justice at the investigation and prosecution stages. As it can be seen from the provisions in the Criminal Procedure Code and regulations of the Ministry of Interior on criminal proceedings which provide provincial governors with the power to approve the issuance of a warrant of arrest, to supervise an investigation when there is a complaint from the parties as to no justice is obtained from the inquiry official, and also to give a conflicting opinion against a non-prosecution order of a public prosecutor. Therefore, provincial governors have a considerable role and power in the investigation and prosecution of criminal cases in addition to their direct power of investigation in certain criminal offences.

This thesis aims to point out the problems arising from the statutory provisions requiring provincial governors to play a role in the proceedings in accordance with the administration of criminal justice as well as to emphasize the importance and necessity to improve and change said principle to be in line with the universal principle acceptable in the countries in which the administration of criminal justice has been developed.

ภาควิชา .....นิติศาสตร์
 สาขาวิชา .....นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๓๒

ลายมือชื่อนิติต .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนมีความสนใจในปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอำนาจการสอบสวน ควรอยู่กับพนักงาน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายใดเป็นอย่างไร และได้เรียนปรึกษาท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัชร วัชระชิวะกุล
พร้อมทั้งตั้งหัวข้อว่า "คูวาราชการจังหวัดกับการสอบสวนคดีอาญา" และได้รับความเห็น
ชอบ โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัชร วัชระชิวะกุล ได้กรุณาให้คำแนะนำ เสนอแนะ และ
สนับสนุนให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ จนเป็นวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ ซึ่งผู้เขียนใคร่จะขอกราบขอบ
พระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ที่กรุณา
สละเวลาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ท่านให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือในคำนำภาษาไทย
และภาษาอังกฤษซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการค้นคว้า ตลอดจนให้คำแนะนำช่วยเหลือ
อย่างดียิ่ง พร้อมทั้งได้ตรวจแนะนำแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภทรริภมย์ ท่านอาจารย์
วัฒนา รัตนวิจิตร ท่านอาจารย์วิชัย วิวิคเสวี ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ แนวความคิด
ตลอดจนแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้การสนับสนุนให้โครงร่างวิทยานิพนธ์นี้
สำเร็จลงได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โสวิไลกุล คณบดี
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นอย่างสูงยิ่งที่ได้หวังใยและคอยช่วยเหลือสนับสนุน
จนผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์สำเร็จตามกำหนดเวลา

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณศรีพงศ์ สระวาดี ผู้วาราชการจังหวัด
อุตรดิตถ์ ที่ได้กรุณาขอบเอกสารต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องในการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง
ให้การชี้แนะและสนับสนุนทุกด้านเป็นอย่างดี อีกทั้งขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ให้ความ
ช่วยเหลือผู้เขียนมาด้วยดีตั้งแต่เริ่มศึกษาค้นคว้า ตลอดจนมาจนถึงวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี

การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียน
ขอกราบเป็นกตเวทิตาคุณแก่บิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

กิตติพงศ์ สระวาดี

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บททั่วไป.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.1.1 ผู้วาราชการจังหวัดกับหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย.....	1
1.1.2 การดำเนินคดีอาญากับหน้าที่ของรัฐ.....	2
1.1.3 ผู้อำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย.....	3
1.1.4 ความเป็นมาเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย.....	4
1.1.5 ผู้วาราชการจังหวัด กับอำนาจในการทำความเห็นแย้ง.....	7
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.3 สมมติฐาน แนวความคิด และทฤษฎีของการวิจัย.....	9
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	9
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	10
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2. ระบบการสอบสวนคดีอาญา.....	12
2.1 ระบบการดำเนินคดีอาญา.....	12
2.1.1 ระบบกล่าวหา (Accusatorial System)...	13
2.1.2 ระบบไต่สวน (Inquisitorial System)....	13
2.2 หลักและแนวความคิดในการดำเนินคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการ..	
สอบสวนคดีอาญาที่ใช้ใน "ระบบกล่าวหา" และ	
"ระบบไต่สวน".....	14

2.2.1	หลักแนวความคิดพื้นฐานในระบบการสอบสวน.....	14
2.2.2	หลักการและแนวความคิดในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีอาญาที่ใช้ "ระบบกล่าวหา".....	15
2.2.3	หลักการและแนวความคิดในการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีอาญาที่ใช้ "ระบบไต่สวน".....	19
2.2.4	เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่าง "ระบบกล่าวหา" กับ "ระบบไต่สวน".....	23
2.3	กระบวนการดำเนินคดีอาญาและการสอบสวนของต่างประเทศ	24
2.3.1	ประเทศฝรั่งเศส.....	25
2.3.2	ประเทศญี่ปุ่น.....	54
2.3.3	ประเทศอังกฤษ.....	56
2.3.4	ประเทศสกอตแลนด์.....	66
2.3.5	ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	69
2.4	ระบบการสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย.....	80
3.	อำนาจหน้าที่ของผู้วาระราชการจังหวัดเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญา	92
3.1	กฎหมายและข้อบังคับที่ใหญ่วาระราชการจังหวัด มีอำนาจในการ "สอบสวน" คดีอาญา.....	92
3.2	วิเคราะห์ประวัติความเป็นมาและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานฝ่ายปกครองกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ.....	100
3.3	วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการทำความเข้าใจในคดีอาญา.. ของผู้วาระราชการจังหวัด อธิบดีกรมตำรวจ และคำชี้ขาด.... ความเห็นแย้งของอธิบดีกรมอัยการ.....	129

4. ปัญหาและข้อจำกัดในการใช้อำนาจสอบสวนคดีอาญาของผู้ว่าราชการ จังหวัด.....	144
4.1 ประเด็น (ขอมเขต) ปัญหาและอุปสรรคของผู้ว่าราชการ... จังหวัดกับการสอบสวนคดีอาญา.....	146
4.2 วิเคราะห์อำนาจในการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน ฝ่ายต่าง ๆ	148
4.3 วิเคราะห์ปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับการใช้อำนาจสอบสวนคดี อาญาของผู้ว่าราชการจังหวัด ในเชิงวิชาการและการปฏิบัติ	163
5. บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	168
บรรณานุกรม.....	178
ภาคผนวก.....	182
ประวัติผู้เขียน.....	231